

L. 977

Sprawozdanie

Komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Jakkolwiek krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie istnieje dopiero lat trzy, to jednak zdołała się już rozwinąć w instytucję poważną, stwierdzić nie tylko potrzebę swego istnienia, ale i nawet zaważyć w ogólnym rozwoju stosunków ekonomicznych kraju. Fakt, że instytucja ta zdołała w krótkim okresie swego istnienia zgromadzić z góry jedynaście milionów koron, wydobytych z pośród sfer, które dotychczas mało lub prawie nie brały udziału w ogólnej oszczędności krajowej, — fakt, że kapitały te nie tylko zaspokoili potrzeby kredytowe Spółek ale imponującą przewyżkę $7\frac{1}{2}$ miliona koron oddaje Kasa innym instytucjom krajowym w formie lokacji, — jest bądź co bądź niecodziennem w naszych stosunkach. Już samo założenie, że Kasa nie ma być instytucją na zysk obliczoną, wytyka jej działalności jasną i wyraźną drogę. Zadanie to spełnia ona w zupełności. Od chwili powstania, bez przerwy, pomimo kilkakrotnych i to znacznych wychyleń stopy procentowej na targach pieniężnych utrzymuje Kasa w stosunku do swych Spółek jednolitą i niezmienną stopę procentową, umożliwia tymże Spółkom systematyczną i trwałą akcję uzdrowienia stosunków kredytowych na wsi, ułatwia im dalej możliwie najkorzystniejszą fruktyfikację dla ich przewyżek kasowych, czem nie tylko zasila inne mniej zasobne Spółki, ale nawet, co już nie było przewidziane w jej programie — zasila nowym i obfitym strumieniem taniego kapitału inne krajowe zakłady. Oczywiście, że przestrzegając w lokowaniu swych kapitałów przede wszystkim zupełnego bezpieczeństwa, zadawała się musi Kasa minimalną różnicą procentu branego ponad opłacany, czem pokrywa bardzo skromne swoje koszty zarządu i osiąga przewyżkę zysku wzmacniającą jej fundusz rezerwowy i kapitał zakładowy. Przewyżka ta w dwóch ostatnich latach, za które zamknięcia posiadamy równała się oprocento-

waniu 3·79 i 4·18% od własnego kapitału. To też można śmiało powiedzieć, iż Centralna Kasa, spełniając swoje społeczne, niemal humanitarne zadanie, znajdując też powinna poparcie ogółu a wyraz tego dał Wysoki Sejm, uchwalając w dniu 16. lutego 1910 uwolnienie Centralnej Kasy od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych. To uwolnienie miało na celu równocześnie rychlejsze faktyczne uzupełnienie zakładowego kapitału Centralnej Kasy, wynoszącego obecnie 1,364.546 K do statutowo przepisanej sumy 2 milionów, przez przydzielanie do niego czystych zysków. Jest to tembardziej pożądane, im szybciej rosną obce fundusze gromadzące się w Centralnej Kasie. Niestety uchwała ta pomimo przedstawień Wydziału krajowego nie uzyskała sankcyi Monarszej, o czem właśnie już po ogłoszeniu sprawozdania Wydziału krajowego został on zawiadomiony za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa reskryptem Ministerstwa spraw wewnętrznych 9. stycznia 1912 l. 41.070,11.

Władze centralne stanęły na stanowisku, że zacytowana uchwała Wysockiego Sejmu z 16/2 1910: 1) nie jest już dość jasną, bo może nasuwać wątpliwości, iż chodzi jej nietylko o podatek zarobkowy ale może być także na podatki realne rozciągana; 2) że miałyby działać wstecz, czemu władze te w interesie budżetów autonomicznych stanowczo są przeciwnie; 3) przekracza kompetencję Sejmu krajowego, do której nie należy uchwalanie ani uwalnianie od dodatków na izby handlowe i przemysłowe wreszcie 4) zawiera niejako superfluum w wyrażeniu „z wyjątkiem państwowych“ skoro, jak wiadomo, obecnie żadne dodatki państwowe nie bywają przypisywane.

Argument, że mimo wszystko zupełnie jednobrzmiąca uchwała z 24/5 1885 L. 33. Dz. u. kr. uwalniająca Bank krajowy od dodatków krajowych została przecież sankcyonowaną, zbijają władze centralne twierdzeniem, że był to pod względem kodyfikacyjnym „ubolewania godny wyjątek“, który jednak nie może stanowić prejudykatu.

Zauważywszy, że na dotychczasowych pertraktacjach z Rządem upłynęły już pełne dwa lata, podczas których Centralna Kasa zapłaciła tytułem dodatków do podatków K 14.500, że więc w interesie jej leżeć musi wyklarowanie tej sprawy, wskazanem jest zamiast dalszej polemiki, stałe zresztą stanowisko władz centralnych z konieczności uznać i zaproponowany przez nie tekst uchwały przyjąć.

Komisya bankowa przyjmuje z zadowoleniem sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności Krajowej Centralnej Kasy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych we Lwowie wraz z sprawozdaniem z czynności Dyrekcyi i Rady Nadzorczej oraz zamknięciami rachunkowymi za lata 1909 i 1910.

II. Wysoki Sejm raczy w miejsce uchwały z dnia 16. lutego 1910 o uwolnieniu krajowej Centralnej Kasy od dodatków do podatków uchwalić załączony /- projekt ustawy.

Przewodniczący:

Leo, w. r.

Sprawozdawca:

Żardecki, w. r.

Ustawa

z dnia obowiązuja w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnieniu krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie od wszelkich dodatków do podatku zarobkowego podlegajacych ustawodawstwu krajowemu

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie zostaje uwolnioną na przeciąg dziesięciu lat od wszelkich krajowemu ustawodawstwu podlegajacych dodatków do podatku zarobkowego.

Dziesięcioletni okres uwolnienia rozpoczyna się z najblizszym terminem zapadłości podatkowej po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnetrznych.
